

ARTUR BĂLĂUCĂ

GABRIEL MÎRȘANU

MARIANA CIOBANAȘU

IOAN CIOBANAȘU

ALGEBRĂ. GEOMETRIE

Clasa a VII-a

- **Itemi cu note**
- **Modele de teste ce conțin itemi cu note și bareme de notare**
- **Teste inițiale**
- **Variante de teste pentru lucrarea scrisă semestrială**
- **Teme pentru recapitulare finală**
- **Modele de probleme rezolvate**
- **Probleme practice**
- **Chestiuni teoretice (breviare) la noțiunile din programa actuală de matematică**
- **Soluții, indicații, răspunsuri și comentarii la problemele propuse**

EDITURA TAIDA

– IAȘI –

- CUPRINS -

ALGEBRĂ

Bre- Enun- Solu-
viar țuri ții

CAPITOLUL I. RECAPITULARE ȘI COMPLETĂRI. TESTE ÎNȚIALE

7 8 226

I.1.	Mulțimea $\mathbb{Z}$. Reprezentarea pe axă. $\mathbb{N} \subset \mathbb{Z}$. Opus. Ordonare. Modulul unui număr întreg	7	8	226
I.2.	Operații în $\mathbb{Z}$	9	11	226
I.3.	Divizibilitatea în $\mathbb{Z}$	13	14	226
I.4.	Ecuatii în $\mathbb{Z}$. Probleme	15	16	226
I.5.	Inecuații în $\mathbb{Z}$	17	18	227
I.6.	Numere raționale		18	227
	Test 1		18	227
	Teste inițiale. Test 2. Test 3		19	227

CAPITOLUL II. MULȚIMEA NUMERELOR REALE

22 23 228

II.1.	Rădăcina pătrată a pătratului unui număr natural	22	23	228
II.2.	Algoritmul de extragere a rădăcinii pătrate dintr-un număr natural; algoritmul de extragere a rădăcinii pătrate dintr-un număr rațional pozitiv; estimarea rădăcinii pătrate dintr-un număr rațional	25	26	229
II.3.	Scoaterea factorilor de sub radical; introducerea factorilor sub radical	28	29	230
II.4.	Numere iraționale, exemple; mulțimea numerelor reale; incluziunile $\mathbb{N} \subset \mathbb{Z} \subset \mathbb{Q} \subset \mathbb{R}$; modulul unui număr real (definiție, proprietăți); compararea și ordonarea numerelor reale; reprezentarea numerelor reale pe axa numerelor prin aproximări. Partea întregă și partea fracționară a unui număr real	31	34	231
II.5.	Operații cu numere reale	37	38	232
II.5.1.	Adunarea și scăderea numerelor reale	37	38	232
II.5.2.	Înmulțirea și împărțirea numerelor reale. Reguli de calcul cu puteri	39	40	232
II.5.3.	Puteri cu exponent întreg a unui număr real	44	45	234
II.5.4.	Raționalizarea numitorului de forma $a\sqrt{b}$	46	47	234
II.5.5.	Media aritmetică ponderată a n numere reale, $n \geq 2$	48	50	235
II.5.6.	Media geometrică a două numere reale pozitive	53	53	235
II.5.7.	Ecuatii de forma $x^2 = a$, unde $a \in \mathbb{R}$	55	56	236
	Test 4. Test 5		58	237

CAPITOLUL III. ECUAȚII ȘI SISTEME DE ECUAȚII LINIARE

60 65 237

III.1.	Transformarea unei egalități într-o egalitate echivalentă; identități. Ecuatii de forma $ax + b = 0$, unde $a, b \in \mathbb{R}$; mulțimea soluțiilor unei ecuații; ecuații echivalente	60	65	237
III.2.	Sisteme de două ecuații liniare cu două necunoscute; rezolvare prin metoda grafică, substituției și / sau prin metoda reducerii. Ecuatii de forma $ax + by + c = 0$, unde a, b, c sunt numere reale, $a \neq 0, b \neq 0$	68	72	238
III.3.	Probleme care se rezolvă cu ajutorul ecuațiilor sau a sistemelor de ecuații liniare	79	80	239
	Test 6. Test 7. Test 8		87	241

CAPITOLUL IV. ELEMENTE DE ORGANIZARE A DATELOR		90	92	241
IV.1.	Produsul cartezian a două mulțimi nevide; sistem de axe ortogonale în plan; reprezentarea într-un sistem de axe ortogonale a unor perechi de numere reale ..	90	92	241
IV.2.	Reprezentarea punctelor într-un sistem de axe ortogonale; distanța dintre două puncte din plan	94	95	242
IV.3.	Reprezentarea și interpretarea unor dependențe funcționale prin tabele, diagrame și grafice; poligonul frecvențelor	96	99	243
	Test 9		103	244

GEOMETRIE

CAPITOLUL I. TRIUNGIUL. RECAPITULARE ȘI COMPLETĂRI		104	108	245
---	--	-----	-----	-----

	Test 10		109	245
--	---------------	--	-----	-----

CAPITOLUL II. PATRULATERUL		110	111	245
-----------------------------------	--	-----	-----	-----

II.1.	Patrulaterul convex; suma măsurilor unghiurilor unui patrulater convex	110	111	245
II.2.	Paralelogramul; proprietăți; aplicații în geometria triunghiului; linia mijlocie în triunghi, centrul de greutate al unui triunghi	112	113	246
	A. Paralelogramul. Proprietăți	112	113	246
	B. Linia mijlocie în triunghi. Proprietăți	115	115	247
	C. Centrul de greutate al unui triunghi	117	117	248
II.3.	Paralelograme particulare	119	120	248
	A. Dreptunghiul. Proprietăți	119	120	249
	B. Rombul. Proprietăți	121	122	249
	C. Pătratul. Proprietăți	123	124	249
	D. Trapezul. Proprietăți	126	127	250
	1. Trapezul, clasificare, proprietăți; trapezul isoscel; proprietăți	126	127	250
	2. Linia mijlocie în trapez	128	129	252
II.4.	Perimetre și arii: triunghi, paralelogram, paralelograme particulare, trapez	130	131	252
	A. Aria triunghiului	130	131	252
	B. Aria patrulaterului convex	131	131	252
	C. Aria paralelogramului	132	132	253
	D. Aria dreptunghiului	133	133	253
	E. Aria rombului	134	134	253
	F. Aria pătratului	135	135	253
	G. Aria trapezului	136	136	253
	Test 11. Test 12		137	253

CAPITOLUL III. CERCUL

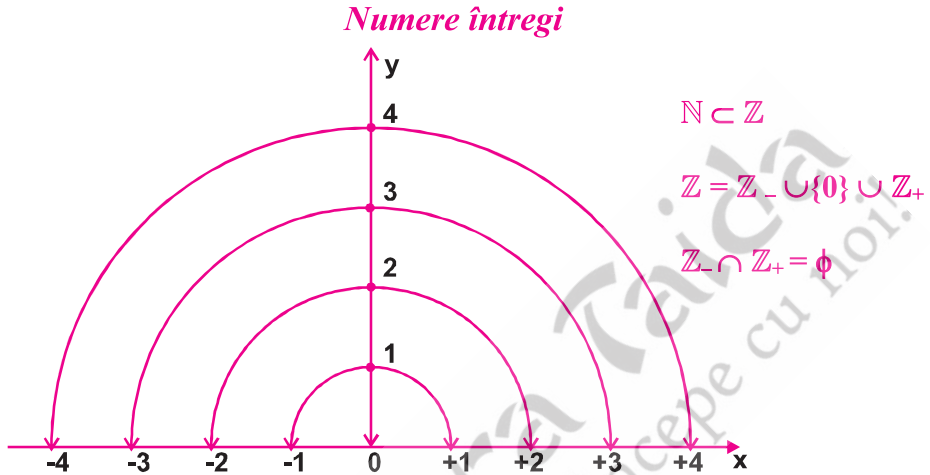
III.1.	Coarde și arce în cerc; proprietăți: la arce congruente corespund coarde congruente și reciproc, diametrul perpendicular pe o coardă; arce cuprinse între coarde paralele; coarde egal depărtate de centru	139	141	254
III.2.	Unghi înscris în cerc; triunghi înscris în cerc	143	144	256
III.3.	Tangente dintr-un punct exterior la un cerc	147	147	258
III.4.	Poligoane regulate înscrise într-un cerc (construcție, măsurile de unghiuri)	150	151	259
III.5.	Lungimea cercului și aria discului	152	154	260
	Test 13		158	262

CAPITOLUL IV. ASEMĂNAREA TRIUNGHURIILOR		160 161 263
IV.1.	Segmente proporționale; teorema paralelelor echidistante; împărțirea unui segment în părți proporționale cu numere / segmente date	160 161 263
IV.2.	Teorema lui Thales	163 165 263
IV.3.	Teorema reciprocă a teoremei lui Thales	166 167 264
IV.4.	Triunghiuri asemenea	168 169 265
IV.5.	Teorema fundamentală a asemănării (t.f.a.). Aplicații; aproximarea în situații practice a distanțelor folosind asemănarea	170 172 266
IV.6.	Criterii de asemănare a triunghiurilor. Aplicații. Raportul ariilor a două triunghiuri asemenea; aproximarea în situații practice a distanțelor folosind asemănarea	176 178 268
	Test 14	181 269
CAPITOLUL V. RELAȚII METRICE ÎN TRIUNGHIIUL DREPTUNGHIC		183 183 269
V.1.	Proiecții ortogonale pe o dreaptă	183 183 269
V.2.	Teorema înălțimii	184 185 269
V.3.	Teorema catetei	187 187 270
V.4.	Teorema lui Pitagora	189 190 271
V.5.	Teorema reciprocă a teoremei lui Pitagora	196 197 274
	Test 15	199 275
V.6.	Noțiuni de trigonometrie în triunghiul dreptunghic: sinusul, cosinusul, tangenta și cotangenta unui unghi ascuțit	200 202 275
V.7.	Rezolvarea triunghiului dreptunghic; aplicații: aproximarea în situații practice a distanțelor folosind relații metrice	203 204 276
	Test 16	207 277
V.8.	Calculul elementelor (latură, apotemă, perimetru, arie) în triunghiul echilateral, în pătrat și în hexagonul regulat; aproximarea în situații practice a distanțelor folosind relații metrice	208 209 277
CAPITOLUL VI. VARIANTE DE SUBIECTE PENTRU LUCRAREA SCRISĂ SEMESTRIALĂ		211
	Semestrul I	211
	Semestrul al II-lea	213
CAPITOLUL VII. TEME PENTRU RECAPITULARE FINALĂ		216
REZULTATE, INDICAȚII ȘI SOLUȚII		226
BIBLIOGRAFIE		286

ALGEBRA

Capitolul I

RECAPITULARE ȘI COMPLETĂRI. TESTE ÎNȚIALE

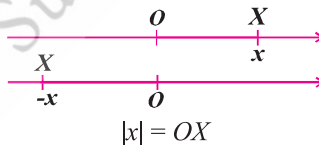
I.1. Mulțimea $\mathbb{Z}$. Reprezentarea pe axă. $\mathbb{N} \subseteq \mathbb{Z}$. Opus. Ordonare.

Modulul unui număr întreg

Rețineți!

Modulul unui număr întreg

Modulul unui număr întreg x este distanța dintre originea axei numerelor și punctul de pe axă a cărui coordonată este numărul x .

Valoarea absolută sau modulul unui număr întreg x , notată $|x|$, se definește și astfel:

$$|x| = \begin{cases} -x, & \text{dacă } x < 0 \\ 0, & \text{dacă } x = 0 \\ x, & \text{dacă } x > 0 \end{cases} \quad \text{sau} \quad |x| = \begin{cases} x, & \text{dacă } x \geq 0 \\ -x, & \text{dacă } x < 0 \end{cases} \quad \text{sau} \quad |x| = \begin{cases} x, & \text{dacă } x > 0 \\ -x, & \text{dacă } x \leq 0 \end{cases}$$

Proprietăți:

1. $|x| = \max(-x, x)$;
2. $x \leq |x|$ și $-x \leq |x|$;
3. $|x| \geq 0$;
4. $|x| = 0 \Leftrightarrow x = 0$;
5. $|x| = |-x|$;
6. $|x \cdot y| = |x| \cdot |y|$;
7. $\left| \frac{x}{y} \right| = \frac{|x|}{|y|}$ ($y \neq 0$);
8. $|x + y| \leq |x| + |y|$;
9. $|x| \leq n, n > 0 \Leftrightarrow -n \leq x \leq n$.

Exerciții rezolvate

1. Determinați mulțimea $A = \{x \in \mathbb{Z} / 5 < |x| \leq 7\}$.

Răspuns: $A = \{-7; -6; +6; +7\}$

2. Determinați mulțimea $B = \{x \in \mathbb{Z} / |x| \leq 3\}$.

Rezolvare: $|x| \leq 3$ este echivalentă cu $-3 \leq x \leq 3$. Deci $A = \{-3; -2; -1; 0; 1; 2; 3\}$

3. Rezolvați în $\mathbb{Z}$ ecuațiile: **a)** $|x| = 3$; **b)** $|y| = -100$.

Rezolvare: **a)** $x \in \{-3; 3\}$; **b)** $y \in \emptyset$ pentru că $|y| \geq 0$, oricare ar fi $y \in \mathbb{Z}$.

4. Câte elemente are mulțimea $M = \{x \in \mathbb{Z}^* / |x| \leq 2010\}$?

Răspuns: $2010 \cdot 2 = 4020$ elemente.

EXERCITIILE ȘI PROBLEME

1. **a)** Ordonăți următoarele numere întregi reprezentându-le pe axa numerelor:

$-7; +2; -3; 0; -2; 6; -5; +3; +1; -8; 9; -9; 10$;

b) Reprezentați pe axă opusele numerelor: $-4; +5; 0; -1; 3; -3; 8; -8; 7; -5; -10; +2; -7; -6; 9$.
(nota 5)

2. Reprezentați pe axă numerele de mai jos și scrieți-le în ordine crescătoare:

a) $-4, +2, 0, -5, +1, -6$; **b)** $-3, +4, +5, -7, +8$; **c)** $-9, +6, +7, 0, -11, +8$. (nota 5)

3. **a)** Reprezentați pe axa numerelor punctele: $A(-4); B(-3); C(-9); D(+5); E(-2); F(-6); G(-10); H(+3); I(-7)$. **b)** Determinați lungimile segmentelor: $[AD]; [AF]; [DG]; [HI]$.

c) Determinați abscisa mijlocului segmentelor $[BC]; [HD]; [FG]; [AF]$. (nota 5)

4. Determinați $x \in \mathbb{Z}$ și $y \in \mathbb{Z}$ astfel încât numerele întregi: $-7, -5, -2, x, y, 3$ să fie ordonate crescător.
(nota 5)

5. Fie mulțimea: $A = \left\{ \frac{23}{7}; -2; 8; -40; 2,5; 0; \frac{1}{7}; -8 \right\}$. **a)** Scrieți submulțimea ale

cărei elemente sunt numere negative. **b)** Scrieți submulțimea ale cărei elemente au modulul mai mare decât 2. **c)** Calculați suma dintre cel mai mic și cel mai mare element al mulțimii A.
(nota 5)

6. Determinați numerele întregi x și y știind că mulțimile: $\{4, 6, |x|\}$ și $\{|-6|, |y|, |-5|\}$ sunt egale.
(nota 7)

7. Determinați mulțimea: $A = \{x \in \mathbb{Z} / 7 < |x| \leq 10\}$.
(nota 5)

8. Determinați $x \in \mathbb{Z}$ știind că: **a)** $|x| = 0$; **b)** $|x| = -10$; **c)** $|x| = 4$; **d)** $|-x| \leq 2$;

e) $-4 \leq |x| \leq 3$; **f)** $|x| < 5$; **g)** $|x| \in \mathbb{R}$; **h)** $|x| \in \mathbb{R} - 1$.
(nota 9)

→Spre performanță!

9. Determinați $x \in \mathbb{Z}$ știind că: **a)** $|x|=4$; **b)** $|x|=-5$; **c)** $|x-1|=|1-x|$; **d)** $|x|=0$;
e) $|x+2|=x+2$; **f)** $|x-1|=1-x$; **g)** $|x-5|=2$; **h)** $|x-4|=-7$; **i)** $|x-1|+|x-3|=2$.
(nota 9)

10. Determinați mulțimea: $A = \{x + y \mid |x-1|=3; |y+1|=5 \text{ și } x, y \in \mathbb{Z}\}$. (nota 10)

I.2. Operații în $\mathbb{Z}$

Rețineți!

ADUNAREA. Proprietăți:

- oricare ar fi $a, b \in \mathbb{Z}$, avem $a + b = b + a$ (**comutativitatea**);
- oricare ar fi $a, b, c \in \mathbb{Z}$, avem $(a + b) + c = a + (b + c)$ (**asociativitatea**);
- $a + 0 = 0 + a = a$, 0 este **element neutru** la adunarea în $\mathbb{Z}$;
- $a + (-a) = (-a) + a = 0$, oricare ar fi $a \in \mathbb{Z}$.

ÎNMULȚIREA

☞ Produsul a două numere întregi a și b este un număr întreg notat $a \cdot b$ obținut astfel:

- Dacă $a = 0$ sau $b = 0$, atunci $a \cdot b = 0$.
- Dacă $a > 0$ și $b > 0$ sau $a < 0$ și $b < 0$, atunci $a \cdot b = |a| \cdot |b|$.
- Dacă $a > 0$ și $b < 0$ sau $a < 0$ și $b > 0$, atunci $a \cdot b = -|a| \cdot |b|$.

Observație: Din definiția precedentă rezultă următoarele reguli de calcul:

$a \cdot 0 = 0 \cdot a = 0$, oricare ar fi $a \in \mathbb{Z}$;

$a \cdot (-1) = (-1) \cdot a = -a$, oricare ar fi $a \in \mathbb{Z}$;

$(-a) \cdot b = a \cdot (-b) = -a \cdot b$; $(-a)(-b) = a \cdot b$, oricare ar fi $a, b \in \mathbb{Z}^*$.

Proprietăți:

- oricare ar fi $a, b \in \mathbb{Z}$, avem: $a \cdot b = b \cdot a$ (**comutativitatea**);
- oricare ar fi $a, b, c \in \mathbb{Z}$, avem: $(a \cdot b) \cdot c = a \cdot (b \cdot c)$ (**asociativitatea**);
- oricare ar fi $a, b, c \in \mathbb{Z}$ avem: $a(b + c) = ab + ac$; $a \cdot (b - c) = ab - ac$
(**distributivitatea față de adunare și scădere**);
- oricare ar fi $a \in \mathbb{Z}$ avem $1 \cdot a = a \cdot 1 = a$, 1 este **element neutru** la înmulțirea în $\mathbb{Z}$.

ÎMPĂRȚIREA

☞ Dacă a și b sunt două numere întregi cu $b \neq 0$, câtul dintre a și b , notat $a : b$ sau $\frac{a}{b}$, este un număr întreg c , dacă el există, astfel încât $a = b \cdot c$.

Capitolul II

PATRULATERUL

II.1. Patrulaterul convex; suma măsurilor unghiurilor unui patrulater convex.

Rețineți!

- Un poligon cu patru laturi se numește **patrulater**.
- Un patrulater este **convex**, dacă oricare ar fi o latură a sa, vârfurile patrulaterului nesituate pe ea se găsesc de aceeași parte a dreptei-suport a laturii respective. (**figura 53 a**)
- Patrulaterul din **figura b**) nu este convex. El este **neconvex (concav)** deoarece vârfurile A și D sunt situate de o parte și de alta a dreptei BC . (**fig. 53 b**)

Ce elemente are un patrulater convex?

- Punctele A, B, C și D se numesc **vârfurile** patrulaterului. (**fig. 54**)
- Segmentele $[AB]; [BC]; [CD]$ și $[AD]$ se numesc **laturile** patrulaterului.
- Segmentele $[AC]$ și $[BD]$ se numesc **diagonalele** patrulaterului.
- Un patrulater convex cu diagonalele perpendiculare se numește patrulater **ortodiagonal**. (**fig. 55**)
- Laturile $[AB]$ și $[CD]$, respectiv $[AD]$ și $[BC]$ se numesc **laturi opuse**.
- Laturile $[AB]$ și $[BC]$ se numesc **laturi consecutive**.

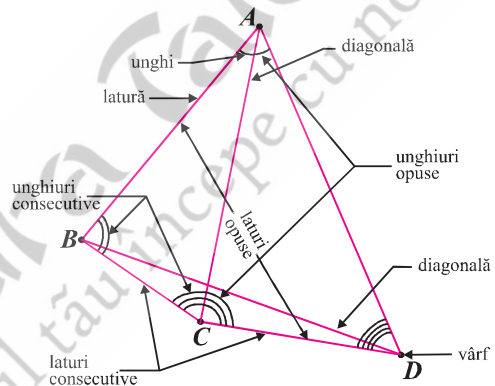
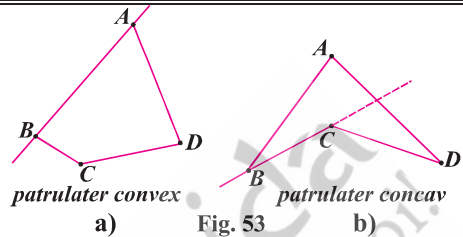

Fig. 54

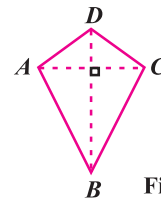

Fig. 55

- $r A, r B, r C$ și $r D$ se numesc **unghiurile patrulaterului**.
- $r A$ și $r C$, respectiv $r B$ și $r D$ se numesc **unghiuri opuse**.
- $r A$ și $r B$ se numesc **unghiuri consecutive**.
- Suma măsurilor unghiurilor unui patrulater convex este egală cu 360° .
 $m(r A) + m(r B) + m(r C) + m(r D) = 360^\circ$.

Probleme rezolvate

1. Calculați măsurile unghiurilor unui patrulater convex știind că ele sunt direct proporționale, respectiv, cu numerele 2; 5; 11 și 12.

Rezolvare: Notăm cu a, b, c și d măsurile unghiurilor.

$$\text{Avem: } \frac{a}{2} = \frac{b}{5} = \frac{c}{11} = \frac{d}{12} = \frac{a+b+c+d}{2+5+11+12} = \frac{360^\circ}{30} = 12^\circ.$$

Din $\frac{a}{2} = 12^\circ$ rezultă $a = 24^\circ$; $\frac{b}{5} = 12^\circ$ rezultă $b = 60^\circ$; $\frac{c}{11} = 12^\circ$ rezultă $c = 132^\circ$; $\frac{d}{12} = 12^\circ$ rezultă $d = 144^\circ$.

2. În patrulaterul convex $ABCD$ măsura unghiului $\sphericalangle A$ este media aritmetică a măsurilor celorlalte trei unghiuri, iar măsurile unghiurilor $\sphericalangle B$, $\sphericalangle C$ și $\sphericalangle D$ sunt direct proporționale cu numerele 2; 3 și, respectiv, 4. Aflați măsurile unghiurilor patrulaterului $ABCD$.

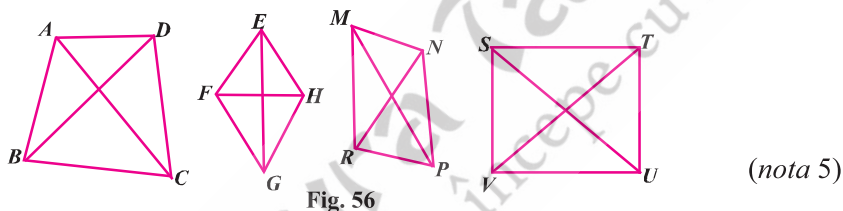
Rezolvare: Din $m(\sphericalangle A) = \frac{1}{3} \cdot [m(\sphericalangle B) + m(\sphericalangle C) + m(\sphericalangle D)]$ avem:

$m(\sphericalangle B) + m(\sphericalangle C) + m(\sphericalangle D) = 3E m(\sphericalangle A)$ și cum $m(\sphericalangle A) + m(\sphericalangle B) + m(\sphericalangle C) + m(\sphericalangle D) = 360^\circ$ rezultă $4Em(\sphericalangle A) = 360^\circ$, deci $m(\sphericalangle A) = 90^\circ$ și $m(\sphericalangle B) + m(\sphericalangle C) + m(\sphericalangle D) = 270^\circ$.

Cum $\frac{m(\sphericalangle B)}{2} = \frac{m(\sphericalangle C)}{3} = \frac{m(\sphericalangle D)}{4} = \frac{m(\sphericalangle B) + m(\sphericalangle C) + m(\sphericalangle D)}{2+3+4} = \frac{270^\circ}{9} = 30^\circ$, avem $m(\sphericalangle B) = 60^\circ$, $m(\sphericalangle C) = 90^\circ$, $m(\sphericalangle D) = 120^\circ$.

EXERCIȚII ȘI PROBLEME

1. În patrulateralele din **figura 56**, numiți: perechile de laturi opuse; perechile de unghiuri opuse; câte două perechi de vârfuri consecutive; diagonalele.

2. Lungimile laturilor unui patrulater convex, exprimate în cm, sunt patru numere naturale consecutive. Aflați aceste lungimi știind că perimetrul patrulaterului este de 62 cm. (nota 5)

3. Construiți patrulaterul convex $ABCD$ știind că: $AB = 5$ cm, $BC = 4$ cm, $AC = 6$ cm, $m(\sphericalangle ACD) = 50^\circ$, $m(\sphericalangle CAD) = 45^\circ$. (nota 5)

4. Construiți patrulaterul convex $ABCD$ cunoscând: $AC = AD = 4$ cm, $m(\sphericalangle ABC) = 90^\circ$, $m(\sphericalangle BAC) = 30^\circ$, $m(\sphericalangle BCD) = 120^\circ$. (nota 5)

5. Desenați un patrulater convex $ABCD$ cu: $m(\sphericalangle A) = 75^\circ$, $m(\sphericalangle B) = 90^\circ$, $m(\sphericalangle C) = 115^\circ$. Determinați $m(\sphericalangle D)$. (nota 5)

6. Determinați măsurile unghiurilor unui patrulater convex, știind că acestea sunt direct proporționale cu numerele 2, 3, 4, 6. (nota 7)

7. Există un patrulater convex ale cărui unghiuri au măsurile invers proporționale cu numerele 2, 3, 4, 6? (nota 7)

8. Stabiliți valoarea logică a fiecăreia din următoarele propoziții:

p_1 : În orice patrulater convex cel puțin un unghi are măsura mai mare sau egală cu 90° .

p_2 : Dacă un patrulater convex nu are nici un unghi obtuz, atunci cel puțin unul dintre unghiurile sale este ascuțit.

p_3 : Dacă un patrulater convex nu are nici un unghi ascuțit, atunci toate unghiurile acestuia sunt drepte.

p_4 : În orice patrulater convex, cel mult 3 unghiuri sunt obtuze. (nota 9)

REZULTATE, INDICAȚII, SOLUȚII, COMENTARIU

ALGEBRĂ

Capitolul I. RECAPITULARE ȘI COMPLETĂRI. TESTE ÎNIȚIALE

I.1. Mulțimea $\mathbb{Z}$. Reprezentarea pe axă. $\mathbb{N} \subset \mathbb{Z}$. Opus. Ordonare. Modulul unui număr întreg

1. **a)** $-9; -8; -7; -5; -3; -2; 0; 1; 2; 3; 6; 9; 10$. **3. b)** $AD = 9; AF = 2; DG = 15; HI = 10$; **c)** $-6; +4; -8; -5$. **4.** $x = -1 \quad 1 \quad y \in \{0, 1, 2\}; x = 0 \quad 1 \quad y \in \{1, 2\}; x = 1 \quad 1 \quad y = 2$. **5. a)** $\{-40; -8; -2\}$; **b)** $\{\frac{23}{7}; -40; -8; 2,5; 8\}$; **c)** -32 . **6.** $x \in \{-5, 5\}$ și $y \in \{-4, 4\}$. **7.** $A = \{\pm 8; \pm 9; \pm 10\}$. **8. a)** 0 ; **b)** nu există; **c)** $x \in \{-4, 4\}$; **d)** $x \in \{\pm 1; \pm 2; 0\}$; **e)** $x \in \{0; \pm 1; \pm 2; \pm 3\}$; **f)** $x \in \{\pm 4; \pm 3; \pm 2; \pm 1; 0\}$. **9. a)** $x \in \{-4, 4\}$; **b)** nu există; **c)** $x \in \mathbb{Z}$; **d)** $x = 0$; **e)** $x \in \mathbb{N} \cup \{-2; -1\}$; **f)** $x \in \mathbb{Z}_- \cup \{0, 1\}$; **g)** $x \in \{3, 7\}$; **h)** nu există; **i)** $x \in \{1, 2, 3\}$. **10.** $A = \{\pm 2, \pm 8\}$.

I.2. Operații în $\mathbb{Z}$ 1. -921 . **3. a)** -7 ; **b)** 0 . **4. a)** 4 ; **b)** -16 ; **c)** -213 ; **d)** -9 ; **e)** -5 . **5. a)** -3 ; **b)** 6 ; **c)** 8 ;

d) 1 ; **e)** 53 ; **f)** 2 ; **g)** -176 ; **h)** 15 ; **i)** 7 ; **j)** 4 ; **k)** -1 ; **l)** 5 ; **m)** -15 ; **n)** $1\ 703$. **6. a)** 18 ; **b)** 8 ; **c)** 12 ; **d)** -4 ; **e)** 15 ; **f)** 10 ; **g)** 16 . **7. a)** -2000 ; **b)** -2000 ; **c)** 1001 . **8. a)** $-17 = (-1)(+17) = (+1)(-17)$;
 $-12 = (-12)(+1) = (+12)(-1) = (-3)(+4) = (-4)(+3) = (-2)(+6) = (-6)(+2)$ etc.
9. $12 = 1E1E1E1E2E6 = 1 + 1 + 1 + 1 + 2 + 6 = 1E1E1E1E1E3E4 = 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 3 =$

$= \frac{1+1+\dots+1}{19\text{termeni}} + (-3) + (-4) = \frac{1 \cdot 1 \cdot \dots \cdot 1}{19\text{factori}} \cdot (-3)(-4) = (-3) + 4 + \left(\frac{1+1+\dots+1}{12\text{termeni}} \right) + (-1)$ etc. Căutați și

alte soluții. **10. a)** 15 ; **b)** 90 ; **c)** 0 ; **d)** -7 ; **e)** $+95$; **f)** -69 . **11. a)** -28 ; **b)** -84 ; **c)** 385 ; **d)** 0 ; **e)** -118 ; **f)** 6 ; **g)** -260 . **12. a)** $50 = 8 \cdot 6 + 2$; **b)** $-40 = (-7)(-6) + 2$ etc. **14. a)** -8 ; **b)** -1243 ; **c)** -30 ; **d)** -50 ; **e)** 900 ; **f)** -863 ; **g)** 190 ; **h)** -123 . **15. 1.** $a = -2$. **2. a)** $12\ 345\ 000$; **b)** $583\ 000$; **c)** 0 . **16. a)** 1 ; **b)** -1998 ; **c)** 0 . **17.** $9; -1; 8; -125; -32; -198$. **18. a)** -14 ; **b)** -33 ; **c)** 72 ; **d)** -1001 . **20. a)** $(-2)^{11}$; **b)** $(-7)^7$; **c)** 9^6 ; **d)** 2 ; **e)** 3^{20} ; **f)** 12^{12} ; **g)** 1 ; **h)** $(-6)^{13}$; **i)** $25^2 = 5^4$; **j)** 19^{10} . **21. a)** 0 ; **b)** 1 ; **c)** 27 ; **d)** -39 ; **e)** 8 dacă $n = \text{par}$ și -8 dacă $n = \text{impar}$.

I.3. Divizibilitatea în $\mathbb{Z}$ 1. **a)** $\{\pm 1, \pm 2, \pm 3, \pm 4, \pm 6, \pm 8\}$; **b)** $\mathcal{D}_{-12} = \mathcal{D}_{12}$; **c)** $\mathcal{M}_{35}$; **d)** $\{\pm 1, \pm 2, \pm 3, \pm 6\}$.

2. a) $9\ 876; -9\ 876$; **b)** $9\ 876; -9\ 876$; **c)+e)** $9\ 875; -9875$; **d)** $9\ 876; -9\ 876$. **3. a)** $(x+1)(y+1) = 7 \Rightarrow (x, y) \in \{(0, 6), (6, 0)\}$. Numerele sunt 2^6 și 3^6 adică 64 și 729 . **b)** $(x+1)(y+1) = 18$ etc. **4.** $A = \{-3, 4\}$. **5.** $A = \{\pm 8, \pm 4, \pm 2, \pm 1\}$; $B = \{-1, 0, 2, 3\}$. **6. a)** $x \in \{-6, -3, -2, -1\}$; **b)** $x \in \{-11, -1, 1, 3, 5, 7, 9, 19\}$; **e)** $x - 1 / x \Rightarrow x - 1 / (x - 1) + 1 \Rightarrow x - 1 / 1 \Rightarrow 1 \cdot x - 1 \in \{-1, 1\}$ etc; **f)** $x + 1 / 3x - 1 \Rightarrow x + 1 / 3(x + 1) - 4 \Rightarrow x + 1 / 4$ etc; **g)** $x \in \{-6, 6\}$. **7. b)** 359 și -361 . **8. a)** $(x, y) \in \{(-17, 4), (-1, -12), (1, 22), (17, 6)\}$; **b)** $(x, y) \in \{(-13, -4), (-1, 8), (1, -18), (13, -6)\}$. **c)** $(x, y) \in \{(-19, 0), (-12, -1), (-7, -6), (-6, -13), (-4, 15), (-3, 8), (2, 3), (9, 2)\}$. **d)** $xy + x + y = 8 \Leftrightarrow xy + x + y + 1 = 9 \Leftrightarrow x(y + 1) + (y + 1) = 9 \Leftrightarrow (x + 1)(y + 1) = 9 = (-9)(-1) = (-1)E(-9) = (-3)(-3) = 3 \cdot 3$ etc. **e)** $x \in \{2, -3\}$; **f)** $x \in \{-3, 4\}$; **g)** $x \in \{-2, 8\}$.

I.4. Ecuații în $\mathbb{Z}$. Probleme 1. **a)** $\emptyset$; **b)** -4 ; **c)** 5 ; **d)** $\emptyset$; **e)** $\emptyset$; **f)** $\emptyset$; **g)** 5 . **2. a)** 8 ; **b)** -3 ; **c)** 7 ; **d)** -9 ;

e) -49 ; **f)** -50 ; **g)** 4 ; **h)** -7 . **3. a)** 0 ; **b)** $\emptyset$; **c)** 4 ; **d)** 3 ; **e)** 2 ; **f)** -7 ; **g)** 1 ; **h)** 1 ; **i)** 1 ; **j)** -5 și 5 ; **k)** 0 ; **l)** -4 și 4 ; **m)** -5 și 5 ; **n)** -4 și 4 . **4. a)** $(x - 3)y = 31 = (-31)(-1) = (-1)(-31) = 1 \cdot 31 = 31 \cdot 1$; $(x, y) \in \{(-28, -1), (2, -31), (4, 31), (34, 1)\}$; **b)** $(x, y) \in \{(-7, 3), (-1, 9), (1, -5), (7, 1)\}$; **c)** $(x, y) \in \mathbb{G} \{(-3, -11), (-8, -6), (-4, -8), (-5, -7), (4, -4), (-1, 1), (0, -2), (1, -3)\}$; **d)** $xy - x - y = 20 \Leftrightarrow xy - x - y + 1 = 21 \Leftrightarrow x(y - 1) - (y - 1) = 21 \Leftrightarrow (x - 1)(y - 1) = 21 = (-21)(-1) =$

C. Centrul de greutate al unui triunghi.

1. $AC = 2AE = 8$ cm; $BG = 2GE = 6$ cm; $BE = 9$ cm. 2. DE este linie mijlocie în $\triangle ABC$, deci $DE = \frac{AB}{2} = 5$ cm. G este centru de greutate, prin urmare, $GE = \frac{AG}{2} = 4$ cm, iar $GD = \frac{1}{3}BD = 3$ cm. $\mathcal{P}_{\triangle GED} = 12$ cm. 3. Prin vârfurile triunghiului MNP se construiesc paralelele la laturile opuse. 4. Se aplică teorema liniei mijlocii și teorema reciprocă a liniei mijlocii în triunghi. a) $PE = \frac{1}{2}FC = BF$ și rezultă că patrulaterul $BFEP$ este paralelogram. b) Patrulaterul $BFEP$ este paralelogram deci $BF = PE$ etc.; $\frac{1}{2} = \frac{BF}{FC}$. 5. Fie punctul M mijlocul laturii $[AC]$. Atunci

$G \in (BM)$ și $\frac{BG}{GM} = 2$. Se aplică teorema lui Thales în $\triangle BMA$, etc. $AB = 9$ cm, $AD = 3$ cm, $BE = 8$ cm, $BC = 12$ cm. 6. $AB = 18$ cm, $BC = 12$ cm, $AC = 15$ cm. 7. Punctele P și Q sunt centrele de greutate ale triunghiurilor ABD și, respectiv, ACD , deci $\frac{AP}{PM} = \frac{2}{1} = \frac{AQ}{QN}$ etc.

8. Se arată că $BEDF$ este paralelogram și rezultă că $BF \parallel DE$. Fie $\{M\} = AC \cap BF$ și $\{N\} = AC \cap DE$. Din $[AF] \equiv [FD]$ și $FM \perp DN$, rezultă $[AM] \equiv [MN]$. Analog, $[MN] \equiv [NC]$ (figura 239). 9. Se arată că patrulaterul $BMCG$ este paralelogram și rezultă $BM \parallel GC$ (1). În $\triangle AMN$, GC este linie mijlocie, deci $MN \parallel GC$ (2). Din (1) și (2) rezultă că punctele B, M, N sunt coliniare (axioma lui Euclid). 10. În triunghiul ABC , $[BO]$, $[CM]$ și $[AN]$ sunt mediane. Cum $P \in CM \cap BO$, rezultă că $P \in AN$. 11. a) $\triangle DMA \equiv \triangle EMB$ (U.L.U.) $\Rightarrow [DM] \equiv [ME]$ (1) și $[AD] \equiv [BE]$ (2); b) din (1) și $[AD] \equiv [BC]$ se obține $[BE] \equiv [BC]$ (se poate utiliza și reciproca teoremei liniei mijlocii); c) dreptele DB, CM, EN conțin medianele triunghiului ECD , deci sunt concurente (figura 240). 12. În $\triangle ABC$, $[BO]$ este mediană. Se arată că $OM = \frac{BM}{2}$ și rezultă că M este centrul de greutate al triunghiului ABC , de unde se deduce că P este mijlocul segmentului $[AB]$. Analog, Q este mijlocul segmentului $[DC]$ etc.

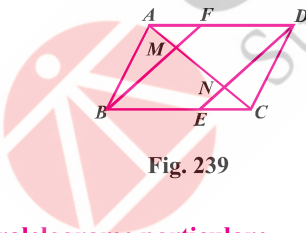

Fig. 239

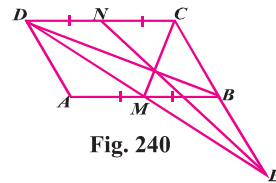

Fig. 240

II.3. Paralelograme particulare.

A. Dreptunghiul. Proprietăți.

1. b) Se construiește triunghiul dreptunghic ABC (cazul I.C.) etc. c) $AD = 4$ cm; $AB = 2$ cm. Se construiește triunghiul dreptunghic ABD (C.C.) etc. 2. Un patrulater convex este dreptunghi dacă și numai dacă diagonalele sale sunt congruente și au același mijloc etc. 3. a) 42 cm; b) 90° ; c) 30 cm. 4. Dreptunghi. 5. Propoziția este adevărată. Se demonstrează prin reducere la absurd. 6. Dreptunghi. 7. Fie un paralelogram $ABCD$ și m mediatoarea comună a două laturi ale acestuia. Dacă presupunem că m este mediatoarea laturii $[AB]$, atunci ea este și mediatoarea laturii $[CD]$. Dacă notăm cu M și N mijloacele laturilor $[AB]$ și $[CD]$, atunci $MN \perp BC$ și rezultă $m(\angle B) = 90^\circ$, condiție suficientă pentru ca $ABCD$ să fie dreptunghi. 8. $\triangle ADM \setminus \triangle BCM$ (L.L.L.) $\Rightarrow \angle D \setminus \angle C$ etc. 9. $\triangle ADN \equiv \triangle BCM$ (L.L.L.) $\Rightarrow \angle A \equiv \angle B$ etc.

10. a) $[AC] \equiv [DB]$; se construiește mai întâi $\triangle ABD$ (I.U.) **b)** $m(\angle DOC) = 50^\circ$; se construiește $\triangle ODC$ isoscel cu baza $DC = 3$ cm și $m(\angle O) = 50^\circ$. **11.** Se arată că $[BD] \equiv [AC]$.

12. Fie M mijlocul segmentului $[AO]$. Atunci $EM = \frac{AO}{2}$, $FM = \frac{AO}{2}$ și rezultă $EM + FM = AO = \frac{AC}{2}$ și, cum $EF = \frac{AC}{2}$, rezultă că $M \in (EF)$. Rezultă că diagonalele patrulaterului

$AEOF$ au același mijloc M . **13.** $ANMP$ este paralelogram, deci avem: $[NP] \equiv [AM] \Leftrightarrow m(\angle A) = 90^\circ$. **14.** Dreptunghi. **15.** Fie $\{O\} = AC \cap BD$,

$AE \perp BD$, $E \in BD$, $DF \perp AC$, $F \in AC$. Atunci în $\triangle AOD$, înălțimile din A și D sunt congruente, deci $[AO] \equiv [OD]$ etc.

16. a) Presupunem că $AB > AD$. Fie M, N, P, Q cele patru puncte de intersecție (fig. 241). Se arată că $MNPQ$ are trei unghiuri drepte. **b)** Se consideră $E \in AM \cap CD$ și $F \in CP \cap AB$, se arată că $AECF$ este paralelogram, M este mijlocul lui $[AE]$ și P este mijlocul lui $[CF]$ etc.

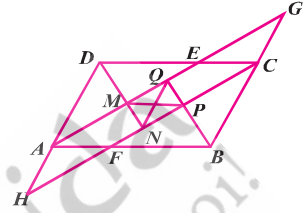

Fig. 241

B. Rombul. Proprietăți.

1. a) Se aplică definiția rombului; **b)** Triunghiul ABC este isoscel deoarece mediana BO este inclusă în bisectoarea (BD) . Deci $(AB) \setminus (BC)$, iar $ABCD$ este paralelogram, rezultă (conform definiției) că $ABCD$ este romb. **d)** $(AB) \setminus (CD)$ și $AB \nparallel CD$ rezultă că $ABCD$ este paralelogram, apoi se aplică definiția rombului. **2. a)** Se construiește triunghiul isoscel ABC (L.L.L.) sau triunghiul dreptunghic AOB , unde $\{O\} = AC \cap BD$ ș.a.m.d.; **b)** Se construiește triunghiul dreptunghic AOB etc. **3. a) i)** 5,2 m; **ii)** 16 m; **b)** 80° ; **c)** 90° ; **d)** $AC = 6$ cm; **e)** 8 cm. **4.** Se arată că $BC = 5$ cm etc. **5. a)** $m(\angle A) = 80^\circ$; $AB = 3$ cm; **b)** Se construiește $\triangle ABD$ echilateral; **c)** Se construiește triunghiul isoscel ABC cu $AC = 6$ cm și $AB = BC = 4$ cm, apoi se determină vârful D ; **d)** $[AC]$ și $[BD]$ au același mijloc și $AC \perp BD$; **e)** Se construiește $\triangle ABD$ isoscel cu baza $BD = 3$ cm și unghiurile alăturate bazei de câte 55° . **6.** Se arată că $m(\angle BAO) = 30^\circ$, $m(\angle AOB) = 90^\circ$ și rezultă $AB = 6$ cm. $P_{ABCD} = 24$ cm. **7.** $MANB$ este paralelogram cu $[MA] \equiv [MB]$. **8.** Da (Se arată că $[AB] \equiv [AD]$, $[BC] \equiv [CD]$, $[AB] \equiv [BC]$).

9. Se arată că $[OE] \equiv [OF] \Leftrightarrow [AB] \setminus [AD] \Leftrightarrow ABCD$ este romb $\Leftrightarrow AC \perp BD$. **10.** Se arată că $[OM] \equiv [ON] \Leftrightarrow \angle MAO \setminus \angle NAO \Leftrightarrow ABCD$ este romb $\Leftrightarrow AC \perp BD$. **11.** $APMN$ este romb, deci (AM) este bisectoarea unghiului BAC . **12.** Se arată că $\triangle MAC \equiv \triangle NAC$ (U.L.U.) și se obține $[MA] \equiv [NA]$ și $[MC] \equiv [NC]$, de unde se deduce că AC este mediatoarea segmentului MN etc. **13.** Se arată că diagonalele patrulaterului $MNPQ$ este paralelogram și cum $PQ \perp MN$ rezultă că $PMQN$ se înjumătățesc și sunt perpendiculare. **14.** O fiind centrul de simetrie al paralelogramului, avem $[OM] \setminus [ON]$ și $[OP] \setminus [OQ]$ și cum $PQ \perp MN$ rezultă patrulaterul $PMQN$ este romb. **15.** Romb. **16.** Presupunem că $[AB] \setminus [CD]$. Dacă BD este axă de simetrie a patrulaterului $ABCD$, atunci $[AB] \setminus [BC]$ și $[AD] \setminus [DC]$ și rezultă că $ABCD$ este romb, deci are cel puțin încă o axă de simetrie.

C. Pătratul. Proprietăți.

1. a) A; **b)** F; **c)** F; **d)** A; **e)** A; **f)** A; **g)** A; **h)** F; **i)** A; **j)** F. **2. a)** Construiți triunghiul dreptunghic isoscel ABC (I.U.) etc. **3.** $ABCD$ este romb cu un unghi drept. **4.** Se arată că patrulaterul $AMDN$ este dreptunghi și $(ND) \setminus (DM)$ (proprietatea punctelor de pe bisectoarea unui unghi) etc.